

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 kwietnia 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.15.2023.AO

Pani
Anna Nawrot
Kierownik
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
w Międzyborzu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10 i 13 marca 2023 r. na podstawie art. 186 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Aleksandra Ogrodnik – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Emilia Molska-Kaźmierczak – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyborzu przy ul. Kolejowej 13, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „MGOPS”.

Przedmiotem kontroli była organizacja systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w ustawie, w okresie od 1 marca 2022 r. do 10 marca 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Kierownika Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyborzu pełniła Pani Anna Nawrot, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzona nieprawidłowość wpłynęła na ostateczne wykonanie zadania.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 10. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe asystenta rodziny, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez kierownika MGOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr VII/23/2011 Rady Miejskiej w Międzyborzu z dnia 10 maja 2011 r. (z późn. zm.) nadano statut MGOPS. Obowiązek realizacji przez Ośrodek zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika z zarządzenia nr 76/2012 Burmistrza Miasta i Gminy Międzybórz z dnia 30 stycznia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 20-23)

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Czynności kontrolne wykazały, że w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 10 marca 2023 r., tj. do dnia rozpoczęcia kontroli, w gminie Międzybórz nie został przyjęty i nie był realizowany program, o którym mowa powyżej. Kierownik MGOPS złożył w sprawie pisemne wyjaśnienie, w którym jako przyczynę nieopracowania programu wskazał: stan epidemii w kraju, konflikt zbrojny na Ukrainie, braki kadrowe oraz zwiększenie ilości obowiązków nałożonych na samorząd, wynikający z konieczności realizacji ustawy o dodatku węglowym, dodatku osłonowym, ustawy o innych źródłach ciepła oraz dodatku energetycznym. Brak opracowania i realizacji programu stanowi nieprawidłowość. Na dzień kontroli kierownik Ośrodka przedłożył dokument potwierdzający złożenie w dniu 3 marca 2023 r. projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzybórz na lata 2023-2025. Należy zadbać o ciągłość podejmowania i realizacji uchwał w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 20,24-37)

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Podczas czynności kontrolnych przedłożono „Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Międzybórz za rok 2021” wraz z poświadczeniem złożenia w dniu 24 marca 2022 r. do Rady Miejskiej w Międzyborzu (jednocześnie ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka w 2021 r.). W dokumencie zawarto odniesienia do nieaktualnego programu wspierania rodziny, zawierającego cele i zadania

z zakresu wspierania rodziny, który obowiązywał w gminie do końca roku 2020, a więc nie w okresie sprawozdawczym. W świetle stwierdzonego faktu powyższe uznać należy za uchybienie w zakresie realizacji rzeczowego zadania przez wójta w świetle art. 179 ust. 1 ustawy. Należy zadbać o rzetelność sporządzanej dokumentacji oraz zawierać potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.
(dowód: akta kontroli str. 38-49)

Kierownik Ośrodka poinformował, że w myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Gminie zapewniano:

I. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne udzielane było przez psychologa w pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca w siedzibie MGOPS w Międzyborzu, w godzinach od 08:00 do 12:00. Poradnictwo socjalne udzielali na bieżąco pracownicy MGOPS. Ponadto w Urzędzie Miasta i Gminy Międzybórz działał punkt konsultacyjny. Specjaliści z firmy „Usługi terapeutyczne i pedagogiczne. Terapia uzależnienia i współuzależnienia pracownia psychoprofilaktyki” z Kalisza oferowali wsparcie w formie porad indywidualnych i grupowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy domowej w każdą środę w godzinach od 15:00 do 19:00. W sumie w okresie od dnia 01 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. udzielono 297 indywidualnych porad dla osób uzależnionych i 29 porad dla osób współuzależnionych.

II. Terapie i mediacje:

Kierownik MGOPS oświadczył, że na terenie Gminy Międzybórz jest możliwość uzyskania wsparcia w formie mediacji i terapii małżeńskiej w punkcie konsultacyjnym prowadzonym przez ww. podmiot. Jednakże w okresie objętym kontrolą nie było zapotrzebowania na taką formę pomocy.

III. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

Kierownik Ośrodka wskazał, iż z uwagi na brak zapotrzebowania nie były prowadzone usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

IV. Pomoc prawną:

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Ośrodka, mieszkańcy gminy, którzy potrzebują wsparcia w postaci pomocy prawnej kierowani są do nieodpłatnych punktów pomocy prawnej, które znajdują się na terenie powiatu oleśnickiego w miejscowościach: Syców, Twardogóra, Bierutów i Oleśnica.

V. Grupy wsparcia:

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Międzybórz funkcjonowało Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Odnaleźć Radość i Nadzieję” zrzeszające osoby niepełnosprawne i z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Działalność Stowarzyszenia polegała na organizacji różnego rodzaju zajęć oraz grup wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

(dowód: akta kontroli str. 20)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Ośrodek realizował powyższe poprzez przydzielanie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji oraz współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka. Ustalono, że na dzień kontroli w MGOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, jego praca nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

(dowód: akta kontroli str. 20-23,50)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskował o powyższą formę wsparcia do Kierownika MGOPS;
- każdorazowo rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny;
- wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem;
- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym opracowano plan pracy z rodziną. Wskazane jest, aby udział pracownika socjalnego przy tworzeniu planu potwierdzać podpisem. W planach wskazano cele: główny i szczegółowe oraz przewidywane efekty. Działania formułowano jako „cele”. Należy pamiętać, że cel wyznacza kierunek pomocy, a działania oznaczają czynności określone w miejscu i czasie. W przyszłości zaleca się używanie określenia „działania” oraz ich doprecyzowanie i uszczegółowienie. Plany

tworzono na okres pół roku i w tym przedziale czasowym obowiązywały. Zaleca się wyznaczanie konkretnych terminów w odniesieniu do uszczegółowionych działań;

- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, tj. kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. We wszystkich przypadkach z grupy kontrolnej asystent terminowo sporządził ww. dokument i przekazał Kierownikowi GOPS. Kierownik oświadczył, że zapoznawał się z przedmiotowymi dokumentami. Okresowe oceny sytuacji rodziny były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny. Zasadne jest każdorazowe podpisywanie dokumentu przez Kierownika, co ma stanowić potwierdzenie skutecznego ich przekazania.

Na dzień 10 marca 2023 r. pracą asystenta rodziny zostały wsparte 4 rodziny. Ponadto w okresie objętym kontrolą z 1 rodziną zakończono pracę z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny. *(dowód: akta kontroli str. 20-21,51-78)*

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Kierownik MGOPS oświadczył, że Ośrodek podejmował działania celem pozyskania rodzin wspierających. Na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Międzybórz oraz na tablicach informacyjnych ww. Urzędu umieszczono informację o poszukiwaniu takich rodzin. Dotychczas nie żadna rodzina nie zgłosiła woli ustanowienia ich rodziną wspierającą. *(dowód: akta kontroli str. 18)*

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Międzybórz nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Burmistrza Miasta i Gminy Międzybórz o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci. *(dowód: akta kontroli str. 18)*

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do 6 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy ponosiła w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 79-126)

W dniach od 1 marca 2022 r. do 10 marca 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 10 dzieci z terenu Gminy, asystent rodziny nie prowadził pracy z rodzinami ww. dzieci m.in. z uwagi na:

- śmierć rodziców dzieci,
- nieznanne miejsce pobytu rodziców,
- brak zgody rodziców na współpracę z asystentem rodziny,
- pozbawienie rodziców praw rodzicielskich.

(dowód: akta kontroli str. 127-128)

W okresie objętym kontrolą na stanowisku asystenta rodziny zatrudniona była 1 osoba. Analiza akt osobowych wykazała, iż ma kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy. Asystent rodziny złożył oświadczenia wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 2-5 ustawy.

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, asystent rodziny powinien podnosić swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, a Gmina je finansować. W okresie objętym kontrolą obowiązki te realizowano m.in. poprzez udział w szkoleniu odnoszącym się do specyfiki pracy pomocowej.

(dowód: akta kontroli str. 21)

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny: „Rządowy Program Karta Dużej Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”, „Program Rodzina 500+” „Ustawa za życiem”, „Opieka wychowawcza”.

(dowód: akta kontroli str. 18)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyborzu stwierdza się nieprawidłowość:

1. W Gminie Międzybórz nie został opracowany i nie był realizowany 3. letni Gminny Program Wspierania Rodziny

W zakresie powyższej nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. opracować i realizować 3. letni Gminny Program Wspierania Rodziny.

Podstawa prawna: art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca

2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.).

W terminie do dnia **15.05.2023** r. kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Praschnik
.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

E. Holik
.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawiła
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
.....
.....